

Sygn. akt: **IC 1306/15**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2016

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim I Wydział Cywilny

Przewodniczący: SSO Lidia Wieliczuk

Protokolant: sekr. sądowy Edyta Klimkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2016 w Gorzowie Wlkp.

na rozprawie

sprawy z powództwa D. K. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

orzeka :

I Zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki D. K. (1) kwotę 40.000 złotych (czterdzieści tysięcy złotych) .

II W pozostałej części powództwo oddala .

III Zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.080,92 złote tytułem zwrotu części kosztów procesu .

SSO Lidia Wieliczuk

Sygn. akt: IC 1306/15

UZASADNIENIE

D. K. (1) dnia 25.11.2015 złożyła pozew przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. wnosząc o zapłatę od pozwanego na jej rzecz 110.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania , w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych .

W uzasadnieniu pozwu podała, że doznała krzywdy w wyniku tragicznej śmierci męża B. K.. Zmarł on w dniu 29.04.2013 w trakcie wypełniania obowiązków pracowniczych w prywatnym (...), polegających na wymianie sworznia resoru w naczepie marki S. C.. Podczas naprawy B. K. uderzony został krawędzią obudowy poduszki, co doprowadziło do zgonu . Śmierć nastąpiła z winy pracodawcy K. W., który dopuścił męża powódki do pracy, zaniechawszy uprzedniego przeszkolenia zmarłego w zakresie ryzyka zawodowego, a także w zakresie zasad BHP. W chwili śmierci B. K. powódka pozostawała z nim od 35 lat w związku małżeńskim. Małżeństwo było zgodne, nastawione na szczęście i dobro rodziny. Ze związku małżonków narodził się jeden syn, który obecnie sam jest osobą dorosłą , mają wnuka . Śmierć męża wywołała silny wstrząs u powódki i sprowadziła na nią uczucie smutku i samotności, a także pozbawiła ją radości życia i doprowadziła do rezygnacji z kontaktów towarzyskich. W dłuższej perspektywie czasu wypadek doprowadził do pogorszenia stanu zdrowia powódki i przyczynił się do zawału mięśnia sercowego w maju 2015 r. Powódka żądanie swoje wywodzi z art. 446§4 k.c. Powódka wskazała, że pozwana dobrowolnie wypłaciła kwotę zadośćuczynienia w łącznej wysokości 40.000 zł. Pismem z dnia 22.10.2014 pełnomocnik powódki wezwał pozwaną

do wypłaty reszty kwoty w wysokości kwot wypłacanych w analogicznych sprawach. Pozwana podtrzymała swoje wcześniejsze stanowisko. W niniejszym procesie powódka domaga się od pozwanej zapłaty kwoty 110.000 zł co z wcześniej zapłaconą kwotą daje wysokość zadośćuczynienia uzasadnioną zdaniem powódki rozmiarem krzywdy, której doznała w wyniku utraty męża, będącego jej towarzyszem życia i podporą.

Pozwany (...)Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu pozwany oświadczyła, że podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone w piśmie z dnia 18.11.2014. i uznaje zadośćuczynienie w żądanej kwocie za nieuzasadnione. Wskazuje, że z akt sprawy nie można wywnioskować istnienia nadzwyczajnej więzi między powódką a jej zmarłym mężem. Wprawdzie początkowa reakcja powódki na śmierć męża była intensywna, nie przerodziła się jednak w stan psychopatologiczny. Zadośćuczynienie nie może stanowić kwoty nadmiernej, oderwanej od realiów. Odniesieniem powinien być poziom życia osoby, której przysługuje.

Pozwany podniósł, że powódka otrzymała w związku z wypadkiem świadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych rzędu 60.000 zł, które należy zaliczyć na poczet kwoty wypłaconej tytułem zadośćuczynienia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 29.04.2013 w G. W.. B. K., uległ śmiertelnemu wypadkowi przy pracy w firmie (...) - w trakcie naprawy polegającej na wymianie sworzni resoru w naczepie maki S. C., wskutek nieumiejętnie prowadzonej naprawy, podczas manipulacji pasem transportowym spinającym pierwszą i drugą oś naczepy doszło do gwałtownego wypadnięcia wspornika poduszki unoszenia drugiej osi z gniazda zabezpieczającego i uderzenia krawędzią obudowy poduszki w głowę B. K., w wyniku czego doznał on rozległych obrażeń czaszkowo – mózgowych skutkujących natychmiastowym zgonem. Zgodnie z prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Gorzowie W.. z dnia 24.11.2014, sygn.. akt II K 896/13 za śmierć B. K. odpowiedzialność ponosi K. W., będący odpowiedzialnym za bezpieczeństwo i higienę pracy przedsiębiorstwie, który nie dopełnił obowiązków w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy.

Dowody:

- wyrok Sądu Rejonowego w Gorzowie W.. z dnia 24.11.2014 (k- 243 – 244 sygn.. akt II K 896/13)
- wyrok Sądu Okręgowego w Gorzowie W.. z dnia 6 lutego 2015 (k- 281 sygn.. akt II K 896/13)

B. K. był mężem powódki D. K. (1) od 35 lat . małżonkowie zamieszkiwali razem w G. W.. w mieszkaniu będącym ich wspólną własnością . Byli zgodnym małżeństwem . Mieszkała z nimi matka powódki i 35 letni syn – kawaler . Mają wnuka , który mieszka ze swą matką , odwiedzał ich .

W dacie wypadku B. K. miał 59 lat , jesienią planował złożyć wniosek o wcześniejszą emeryturę , gdyż w przeszłości pracował w warunkach szkodliwych . Ostatnio zarabiał 2000 – 2500 złotych .

Powódka jest z zawodu ekonomistą , w kwietniu 2013 roku otrzymywała rentę w kwocie 1600 złotych , była po zawale , jednak dodatkowo pracowała i zarabiała 1800 zł miesięcznie .

Małżonkowie prowadzili wspólne gospodarstwo domowe, mieli samochód . Mąż pomagał powódce w zakupach i gotowaniu , jeździł po nią do pracy . Krótco przed śmiercią zrobił remont , osobiście malował pokoje . Planowali jeszcze remont łazienki . W opinii otoczenia wszystko robili razem .

Dowody :

- zeznania świadka A. L. protokół rozprawy z 24 lutego 2016 (k- 121 – 122)
- zeznania świadka E. Ś. protokół rozprawy z 24 lutego 2016 (k- 122 – 123)

- zeznania powódki protokół rozprawy z 24 lutego 2016 (k- 123 – 124) , protokół rozprawy z 7 grudnia 2016 (k- 182 – 183)

- odpis skrócony aktu zgonu k- 5

- odpis skrócony aktu małżeństwa k- 6

O wypadku męża powódka dowiedziała się na przystanku tramwajowym , gdy chciała jechać do pracy , z telefonu od syna . Przez tydzień była na zwolnieniu lekarskim , potem wróciła do pracy – nie chciała być w domu .

W reakcji na śmierć męża doświadczyła zaburzeń natury depresyjnej , odczuwała smutek przygnębienie , obniżenie aktywności życiowej , trudności w wywiązywaniu się z codziennych obowiązków , zaburzenie snu i apetytu .

W okresie styczeń – maj 2015 powódka leczyła się psychiatrycznie , rozpoznano u niej epizod depresji umiarkowany .

Aktualnie nadal występują u powódki zaburzenia adaptacyjne o charakterze depresyjnym . Strata męża będzie wpływać na przyszłe samopoczucie powódki przy okazji świąt , imprez rodzinnych , co będzie się mieścić w zakresie zwykłej reakcji na wspomnienie zmarłej bliskiej osoby . Wskazane jest podjęcie przez nią psychoterapii

Dowody :

- opinia biegłego psychiatry k- 147 – 154

Przez półtora roku po śmierci męża powódka mieszkała tylko z matką , syn się wyprowadził i ponownie wrócił .

We wrześniu 2013 z ZUS dostała kwotę 63.390 zł jako żona pracownika zmarłego w wyniku wypadku przy pracy .

Od września 2013 powódka otrzymuje rentę po mężu , aktualnie 1.980 zł .

Do sierpnia 2015 powódka dodatkowo pracowała ale już od stycznia 2015 przebywała na zwolnieniu lekarskim .

W maju 2015 powódka przeszła drugi zawał serca . W lipcu 2015 zmarła matka powódki .

Aktualnie powódka mieszka z synem , który pracuje dorywczo , robi zakupy do domu . Wszystkie opłaty ponosi powódka , poza rentą rodzinną nie ma innych dochodów .

Część pieniędzy z odszkodowania dała synowi na kupno samochodu . Ma jeszcze 12. 000 zł oszczędności .

Odwiedza ją wnuczek , który chodzi już do szkoły .

Dowody :

- zeznania świadka A. L. protokół rozprawy z 24 lutego 2016 (k- 121 – 122)

- zeznania świadka E. Ś. protokół rozprawy z 24 lutego 2016 (k- 122 – 123)

- zeznania powódki protokół rozprawy z 24 lutego 2016 (k- 123 – 124) , protokół rozprawy z 7 grudnia 2016 (k- 182 – 183)

- decyzja ZUS k- 119

- karty informacyjne leczenia szpitalnego k- 9 – 11, 141 – 142

- świadectwo pracy k- 12

- zaświadczenia lekarskie k- 13

Dnia 01.08.2014 pełnomocnik powódki wezwał K. W. do zapłaty zadośćuczynienia z tytułu zgonu męża powódki w wypadku przy pracy w wysokości 200.000 zł.

K. W. przed wypadkiem zawarł z pozwaną umowę ubezpieczenia cywilnego i dnia 01.09.2014 jego pełnomocnik zgłosił stronie pozwanej roszczenie powódki, wzywając pozwaną do wszczęcia i przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego.

Pismem z dnia 06.10.2014 pozwany przyznał powódce zadośćuczynienie w kwocie 30.000 zł.

Pismem z dnia 16.10.2014 pozwany uznał zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę w kwocie 40.000 zł. , dopłacając kwotę 10.000 złotych .

Pozwany wypłacił też powódce kwotę 7.724, 20 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu oraz 5.178 zł tytułem zwrotu kosztów nagrobka oraz 320 zł tytułem refundacji kosztów odzieży .

Dowody:

- pismo pełnomocnika powódki z dnia 01.08.2014 (k- 79)
- pismo pełnomocnika K. W. z dnia 01.09.2014 (k-80)
- pismo pozwanej z dnia 06.10.2014 (k-96)
- pismo pozwanej z dnia 16.10.2014 (k- 112)
- pismo pozwanego z dnia 20 października 2014 (k- 33)

Sąd zauważył, co następuje:

Pozwany nie kwestionował swojej odpowiedzialności za skutki wynikające z wypadku z udziałem B. K. jaki wydarzył się w dniu 29 kwietnia 2013 w G. W.. . Źródłem odpowiedzialności pozwanego za szkody będące następstwem wypadku jest umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej , jaką zawarł z pozwanym K. W. oraz art. 435 par 1 kc i art. 822 § 1 k.c.

Kwestią sporną pozostawała zasadność i wysokość usprawiedliwionego roszczenia powódki . Jak wynika z żądania pozwu i jego uzasadnienia powódka szacuje należne jej zadośćuczynienie po śmierci męża na kwotę 150.000 zł , z czego kwotę 40.000 zł już przyjęła od pozwanego tytułem świadczenia częściowego .

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa podnosząc , że krzywda została już powódce zrekompensowana przez pozwanego i przez ZUS .

Zgodnie z treścią art. 446 par 3 kc Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej . Natomiast na podstawie art. 446 par 4 kc sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę .

Odszkodowanie dla najbliższego członka rodziny zmarłego z tytułu pogorszenia jego sytuacji życiowej ma za zadanie kompensację szkody majątkowej . Znaczne pogorszenie sytuacji życiowej nie musi polegać na stratach które da się wyliczyć i wyrazić konkretną sumą pieniężną . Może przejawiać się w utracie wsparcia i pomocy w różnych sytuacjach życiowych, a zwłaszcza w utracie szansy na pomoc w przyszłości .

Zadośćuczynienie ma natomiast zrekompensować uszczerbek niemajątkowy doznany przez najbliższych członków rodziny zmarłego . Zadośćuczynienie za krzywdę jest dodatkowym roszczeniem, którego mogą oni żądać obok

odszkodowania, określonego w art. 446 § 3 k.c. Kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny.

Ustalenie wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia pozostawione jest ocenie sądu. Muszą one być adekwatne do rozmiaru szkody i krzywdy. Nie mogą być źródłem bezpodstawnego wzbogacenia się uprawnionego a wysokość zasądzonych świadczeń powinna odpowiadać stopie życiowej społeczeństwa.

Pozwany nie kwestionował legitymacji powódki do domagania się od pozwanego zapłaty zadośćuczynienia i stosownego odszkodowania z tytułu śmierci męża, wobec czego swoje rozważania sąd ograniczył tylko do spornej kwestii, czy wypłacone już przez pozwanego w toku postępowania szkodowego zadośćuczynienie było odpowiednie w rozumieniu art. 446 par. 4 kc.

Odnosząc się do zarzutu otrzymania już przez powódkę świadczenia z ZUS sąd nie do końca podziela stanowisko pozwanego, jakie wiąże on z tym faktem. Sąd nie znalazł podstaw dla których świadczenie to miałyby podlegać w całości rachunkowemu zaliczeniu na poczet należnego powódce na podstawie art. 446 par 4 kc zadośćuczynienia.

Sam termin „odszkodowanie”, w kodeksie cywilnym zarezerwowany dla uszczerbków majątkowych, nie przesądza o charakterze spornego świadczenia, gdyż przepisy kształtujące system ubezpieczeń społecznych nie muszą być kompatybilne z przepisami kodeksu cywilnego. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 lipca 1998 w sprawie II UKN 155 / 98 cywilnoprawna odpowiedzialność pracodawcy z tytułu szkody wyrządzonej pracownikowi wypadkiem przy pracy ma charakter odpowiedzialności uzupełniającej w stosunku do świadczeń wypłaconych w oparciu o przepisy ustawy wypadkowej i pełni przede wszystkim rolę kompensacyjną (wyrównawczą).

Nie inaczej należy traktować zdaniem sądu orzekającego w niniejszej sprawie odszkodowanie wypadkowe przyznawane małżonkowi.

Z regulacji ustawy wypadkowej nie wynika uszczerbek na jakich dobrach ma być rekompensowany przez to zryczałtowane odszkodowanie.

Jak można zauważyć (Wioletta Wołoszko Jednorazowe odszkodowania z ustawy wypadkowej a odszkodowania cywilnoprawne, lex.online.woltereskluwer.pl) odszkodowanie wypadkowe jest przyznawane małżonkowi niezależnie od wystąpienia szkody majątkowej i jej rozmiaru i może kompensować krzywdę w postaci cierpien fizycznych i psychicznych wynikłych ze śmierci ubezpieczonego, w szczególności gdy w konkretnym przypadku szkody majątkowej brak.

Z kolei odniesienie wysokości świadczenia do wielokrotności średnich zarobków nie pozwala na przyjęcie, że odszkodowanie to nie pełni roli odszkodowania z tytułu uszczerbku wyrażającego się znacznym pogorszeniem sytuacji życiowej.

W ocenie sądu orzekającego w niniejszej sprawie zasadny jest pogląd, że jednorazowe odszkodowanie może kompensować szkodę o charakterze majątkowym i niemajątkowym, może więc spełniać tak rolę odszkodowania z art. 446 par 3 kc jak i zadośćuczynienia pieniężnego z art. 446 par 4, w zależności od stanu faktycznego występującego w konkretnej sprawie.

Jak wynika z ustaleń sądu po śmierci męża sytuacja życiowa powódki uległa diametralnej zmianie, nie powinno ulegać wątpliwości że znacznie się pogorszyła. Powódka nie domaga się w niniejszym procesie świadczenia z art. 446 par 3 kc. Wobec zarzutu pozwanego należało jednak ustalić, czy kwota wypłacona przez ZUS zrekompensowała powódkę tylko jej uszczerbek o jakim mowa w art. 446 par 3 kc czy też doznana przez nią krzywdę a jeśli tak do jakiego poziomu.

Jak wynika z zeznań powódki i świadków, którym sąd daje wiarę, jako wzajemnie uzupełniających się i niesprzecznych, B. i D. K. (2) byli wzorowym małżeństwem, przeżyli ze sobą 35 lat. Wspólnie prowadzili gospodarstwo domowe. Zmarły oddawał żonie wszystkie zarobione pieniądze. Powódka zawsze mogła liczyć na pomoc męża, który w 2013 roku był osobą w pełni sił skoro uznano go za zdolnego do pracy. W chwili nagłej śmierci

miał zaledwie 59 lat . Powódka była o 4 lata starsza od męża . Znajomi z tamtych czasów opisują ją jako zadbaną , dobrze ubraną , energiczna kobietę . Należy przyjąć , że przed małżonkami było jeszcze całkiem sporo lat wspólnego życia i powódka mogła zakładać , że spędzą je razem , oboje zresztą snuli plany na przyszłość , gdy przejdą już na emerytury . Dziś powódka mieszka sama z synem , który wspiera ją tylko okazjonalnie i w znacznej części pozostaje na utrzymaniu matki .

Zryczałtowane świadczenie wypłacone powódce z ZUS to 18 średnich pensji . Mąż powódki jak wynika z jej zeznań na ostatniej rozprawie zarabiał poniżej tego poziomu . Tym niemniej pod pojęciem pogorszenia się sytuacji życiowej nie należy rozumieć tylko straty strictae majątkowej ale i niematerialne aspekty pogorszenia się sytuacji życiowej np. brak pomocy drugiej osoby w czynnościach życia codziennego . Sąd prezentuje pogląd , że zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego , im starszy człowiek tym większej pomocy tego rodzaju potrzebuje . Takiej pomocy na przyszłość ze strony męża została powódka pozbawiona . Stan zdrowia powódki się pogarsza i miała podstawy do oczekiwania od męża coraz większej pomocy . Jak wynika z jej zeznań syn nie daje gwarancji , iż zastąpi powódce swego ojca aczkolwiek wozi matkę samochodem , na kupno którego dostał od niej pieniądze .

W ocenie sądu zasadne jest przyjęcie , że świadczenie z ZUS niemal w całości pochłania ewentualne roszczenie powódki z art. 446 par 3 kc . Stąd w tym konkretnym przypadku jego matematyczne zaliczenie na poczet świadczenia z art. 446 par 4 kc jest nieusprawiedliwione .

Oczywiście oba świadczenia razem nie powinny przekraczać społecznego poczucia sprawiedliwości .

Stąd stanowisko sądu co do wysokości roszczenie powódki dochodzonego niniejszym pozwem nie może pomijać okoliczności , że powódka po śmierci męża otrzymała już z ZUS kwotę 63.390 zł .

Pozwany wypłacił powódce kwotę 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia , odmawiając zapłaty ponad tą kwotę . Kwota wypłaconego do tej pory przez pozwanego zadośćuczynienia jest w ocenie sądu zbyt niska , nie rekompensuje w pełni pozostałych do zrehabilitowania konsekwencji zgonu męża dla powódki .

W chwili śmierci męża powódka była aktywna zawodowo , dziś nie pracuje , jest na emeryturze , czas spędza w domu i sąd daje jej wiarę , że brakuje jej towarzystwa męża , czuje się osamotniona , pokrzywdzona przez los . Zeznania powódki znajdują potwierdzenie w opinii biegłego psychiatry . Nie ulega wątpliwości , że wypadek męża wyrządził powódce ogromną krzywdę . Zgon męża był dla niej szokiem . Nie szuka nowego towarzystwa . Jak zauważyli świadkowie zmieniła się osobowość powódki – „ to już nie ta sama D. ” , żyje z dnia na dzień . Jak wynika z opinii biegłego psychiatry powódka po śmierci męża doświadczyła zaburzeń funkcjonowania , nadal utrzymują się u niej zaburzenia adaptacyjne o charakterze depresyjnym . Strata męża będzie wpływać na przyszłe samopoczucie powódki przy okazji imprez rodzinnych i świąt . Wskazane jest podjęcie psychoterapii .

Jej ból wymaga więc odpowiedniego zadośćuczynienia .

Powódka ma jednak syna i wnuka , aczkolwiek ich relacje nie przedstawiają się tak jakby tego oczekiwała powódka . Jej sytuacja ekonomiczna nie jest jednak zła .

Zdaniem sądu powództwo jest zasadne do kwoty 40.000 zł . Kwota ta , uwzględniając już otrzymane od pozwanego 40.000 złotych tytułem zadośćuczynienia oraz kwotę 63.390 zł z ZUS będzie odpowiadać społecznemu poczuciu sprawiedliwości , nie czyniąc z powódki bezpodstawnie wzbogaconej a z drugiej strony pozwoli jej na rekompensatę wszelkich skutków , majątkowych i niemajątkowych , jakie dla niej wynikły z powodu przedwczesnego zgonu męża a jakie dają się zrehabilitować przez zapłatę .

Ponad kwotę 40.000 zł powództwo jest już niezasadne . Aczkolwiek sąd ma świadomość , że powódka nie jest usatysfakcjonowana ze swego aktualnego stanu zdrowia i sytuacji życiowej , jednak nie wszystkie podnoszone w uzasadnieniu pozwu okoliczności pozostają w adekwatnym związku przyczynowym z wypadkiem męża i brak podstaw aby obciążać nimi pozwanego .

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 zdanie 1 kpc mając na względzie okoliczność , że powódka wygrała proces w 36 % a pozwany w 64 % .

Koszty powódki to : opłata 5500 + koszty zastępstwa procesowego 3.617 zł + wynagrodzenie biegłego 315,80 zł (reszta z zaliczki do zwrotu) łącznie 9.432,80 zł . [$9.432,80 \text{ zł} \times 0,36 = 3.395,80$]

Koszty pozwanego to koszty zastępstwa procesowego 3.617 zł . [$3.617 \text{ zł} \times 0,64 = 2.314,88$]

Reasumując sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.080,92 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu [$3.395,80 - 2.314,88 = 1.080,92$] .

SSO Lidia Wieliczuk